

Bataga jinaa kaj Pol n'a sanba Timote se

Citaaboo fahamandiroo

Pol ka batagaa woo sanba Timote se waatoo kaj Timote goo Efez koyraa ra. Timote baaba man'ti kala Grek, naajoo man'ti kala Alyahuudu kaj naanay Isa. Pol naarumawey kaj a n'i tee ka Alhabar Boryaa har, nga ra nga nda Timote dii cere. Ngi cere bayyanoo banda ga, a hanga Pol diray booboo ra ka waazu. Cee booboyaj mo Pol g'a sanba Egilizey do ka mise šendayañ hanse.

Batagawey kaj Pol n'i sanba Timote nda Tit se, borey ga nee batagawey no kaj ga šeljan alfagey nda fondawey ga kaj cebandi alfagey nda Egilizey jinehuney se. Batagaa woo ga hin ka zamnandi zamna hirka:

1. Cawandiroo kaj harandi Egilizey nda ngi jinehuney se.
2. Hoyrawey kaj harandi Timote hunday se nga goyoo here.

Boraa kaj se batagaa sanbandi maajoo

nda fooyanoo kaj teendi a se

1 ¹Agay Pol kaj ti *Almasihu Isa *diyaw ka sawa nda ir Hallasikaa Irkoy yaamaroo nda Almasihu Isa ir naataa, ²ka batagaa woo sanba ni Timote se kaj ti ay ize cimoo naanayyanoo ra. Baaba Irkoy nda Almasihu Isa ir Koyoo *anneemaa, nda tamallaa, nda alaafiyaa ma kaa ni ga.

Hawgay taari cawandikey ga

³Cindi Efez koyraa ra sanda takaa kaj nda ay n'a wiri ni ga waatoo kaj ay koy Masedoni gandaa ra hala ma boroyaj yaamar i masih haya tanayañ cawandi. ⁴I masih hawa fillayañ nda kaaga fisi-fisiyan kaj si ben ga kaj ga citi hay, i si Irkoy ibaayoo tabatandi kaj ga teendi naanaa ra. ⁵Yaamaroo addaliloo man'ti kala baji kaj ga hun bine henanante ra, nda bine boryo, nda naanay kaj ra almunafikitaray sii. ⁶Boro fooyaj na fondaaj naaj ka koy hanga šenni yaada bande. ⁷I ga ngi boj tee sanda *ašariyaa baykawayaj, i si hayaa bay kaj i g'a har, i si hayaa bay kaj ga i ga šendandi.

⁸Ir ga bay kaj ašariyaa ga boori nda boro g'a ka goy nda fondaaj. ⁹Amma ir ma haya foo bay, ašariyaa mana gorandi boro šerrante se, a mana kaa kala goy futu teekey nda turantey se, boro laaley nda zunubantey se, borey kaj si hunbur Irkoy nda borey kaj si Irkoy hayey beerandi se, jaa karkey nda baaba karkey se, nda borowikey, ¹⁰nda borey kaj ga woy nda aru izefututaray tee, nda arey kaj ga marga nda arey, nda borey kaj ga borey haamay, nda taariharkay, nda taarižeekey, nda haya kaj si koy cawyan cimoo bande. ¹¹Cawandoor woo sawa nda *Alhabar Boryaa kaj talfandi ay ga. Alhabar Boryaa woo mana hun kala Irkoy daržantaa do kaj ti Gomnikoyoo.

Pol ga albarka dañ Irkoy se nga tamallaa maaganda se

¹²Ay ga albarka dañ *Almasihu Isa ir Koyoo se kaj n'ay noo gaabi, k'ay dii laadirante, k'ay dañ nga goyoo ra, ¹³ba kaj se ay na maajoo futandi ka bisa, ka tee gurzugandikaw, boro wowkaw, amma Irkoy tamalla ya ne, zama ya nk'i tee lakkal jajay nda naanay jajay ra. ¹⁴Ir Koyoo na nga *anneemaa doori ay boj nda baayan, a n'ay noo naanay nda baji kaj ga duwandi Almasihu Isa margaroo ra. ¹⁵Šennoo woo, šenni hakiikante no, a ga hima ka diyandi nongoo kul here kaj Almasihu

Isa nka kaa adujna ra ka zunubantey hallasi kaŋyaŋ agay ti i kul ibeeroo.¹⁶ Irkoy tamalla ya ne, agay kaŋ ti borey kul zunubante beeroo, hala Isa Almasihu ma nga suuroo kul cebe ay here hala ya duu ka tee borey kaŋ ga kaa ka naanay ka duu hunayan abadantaa se boro kaŋ i m'a guna ka tee.¹⁷ Zamaney Kokoyoo, a si buu, boro si dii a, Irkoy follokaa, beeray nda darža ma bara a ga abada hala abada. Amin.

Pol nee Timote se a ma gaabu naanaa ga

¹⁸ Ay izoo Timote, ay ga yaamaroo woo talfi ni ga ka sawa nda annabey šenney kaŋ bay ka harandi ni ga. Šenney wey nda ma wongu hennaa tangam¹⁹ nda ka gaabu naanay nda binekanay ga, boro fooyaŋ na binekanay naŋ, i na ngi naanay mun sanda harihii.²⁰ Borey din, Imene nda Aleksander goo i ra, ay n'i taŋ Ibilisi se, hala i ma faham kaŋ i masi Irkoy wow.

Hoyerayyan Irkoy ḥaarayyan ga

2 ¹ Adiši, ay hoyray jinaa man'ti kala borey ma hanse ka Irkoy bijjnay, i ma Irkoy ḥaaray, i ma Irkoy ḥaaray cere se, i ma albarka daŋ Irkoy se adamizey kul se,
² nda kokoyey se, nda boŋkoyney se, hala ir ma huna alaafiya nda lakkalkanay ra, ka dira Irkoy ganayan nda taka henna ra.³ Woo ti haya kaŋ ga boori, a ga kan Irkoy ir Hallasikaa se⁴ kaŋ ga baa borey kul ma hallasi, i ma cimoo bay,

⁵ zama Irkoy, nga folloku no,

waafakandika kaŋ goo Irkoy nda adamizey game mo, nga folloku no,
 aroo no kaŋ se i ga nee *Almasihu Isa

⁶ kaŋ na nga boŋ noo ka adamizey kul zunubey alhakoo bana k'i hallasi.
 Seedetaraa woo teendi alwaatoo kaŋ kayandi ra.

⁷ Nga se ay tee waazukaw, nda *diyaw, nda cawandikaw dumey kaŋ man'ti Alyahuudu se naanay nda cimoo ra. Cimoo no ay g'a har, ay si taari.

⁸ Adiši ay ga baa arey ma Irkoy ḥaaray nongu kul ra ka ngi kabe henanantey jer bila futay bila kakaw.

⁹ Takaa din da, ay ga baa woyey ma bankaaray daŋ kaŋ ga hima, suturayn nda boŋ yeeti gandayan ra. I masi tur šenda tee, i masi wura wala alyakuutu hay šenda ka taalam. I masi darbay hay šenda daŋ.¹⁰ I ma taalam nda teegoy henna kaŋ ga hima woyey se kaŋ kayandi ngi ma hunbur Irkoy.

¹¹ Woy ma dangay i m'a cawandi, a ma nga boŋ yeeti ganda.¹² Ay si woy noo fondo a ma aru cawandi wala a ma hini fur a boŋ. A mma hima ka tee boro dangayante,¹³ zama Adama ka jin ka hansandi, nga banda ga, Haawa.¹⁴ Man'ti Adama ka dargandi, woyoo ka dargandi, a kaŋ hooyan ra.¹⁵ Amma woo kul ra, woyoo ga hallasi nga hayyanoo maaganda se nda a gaabandi naanay, nda baj, nda henanyan ga boŋ yeeti gandayan ra.

Egilizoo jineborey

3 ¹ Šennoo woo, šenni hakiikante no, boro kaŋ ga baa *Egiliz jinehunray, a boonay goy henna. ² Kala Egiliz jinehun ma tee boro kaŋ ga laybu sii, woy folloku kurje, a ma hin nga boŋ, lakkalkoyni, boro attabiya hennakoyni, yawzumandikaw, a ma hin ka cawandi.³ A masi tee boro kaŋ na nga boŋ noo harifutu hanyan se, a masi tee boro futa, a ma tee boro boryo, a masi tee yenjekaari, a masi tee nooru baakaw.⁴ A ma nga boŋ hugoo juwal henna, a ma nga izey aladabu i ma boŋdum a se, i m'a beerandi.⁵ Zama boro kaŋ si hin ka nga boŋ hugoo juwal, taka foo nda a ga hin ka huga nda Irkoy Egilizoo?⁶ A masi tee boro kaŋ taaga ka *tuubi, hala a masi koy bolsay ka kaŋ ciitoo ra kaŋ ra Ibilisi kaŋ.⁷ Kala a ma tee mo boro kaŋ taray borey ga seedetaray henna har a ga hala i mas'a kaynandi, a masi kaŋ Ibilisi kumsaa ra.

Egilizoo goykey

⁸Takaa din da, kala *Egiliz goykey ma tee boroyaŋ kaj borey g'i beerandi, i masi tee boro kaj si kay šenni foo ga, i masi ngi boŋ noo harifutu boobo haŋyan se, i masi nooru ceece nda taka žiba.⁹I ma naanaa cimoo kaj cindi ka tugandi dii bine kaaray ra.¹⁰Ngi mo, kala i ma siyandi jina, woo banda ga, nda laybu sii i ga, i ma tee Egiliz goykaw.

¹¹Takaa din da, woyey ma tee boroyaŋ kaj borey g'i beerandi, i masi tee miimandakaw, i ma hin ngi boŋ, i ma laadir haya kul ra.

¹²Egilizoo goykey affoo kul ma tee woy folloku kurje, i ma ngi izey nda ngi boŋ hugey juwal henna.¹³Borey kaj ga Egiliz goyoo tee ka boori, i ga duu jineborotaray henna nda lakkalkanay beeri naanaa ra kaj ga duwandi *Almasihu Isa ra.

Irkoy ganayanoo sirroo

¹⁴Ay na hayey wey hantum ma ne, amma ay ga tammahā ne nda kayna ya koy ni do.¹⁵Amma nda ay gay ay mana kaa, ma takaa bay kaj nda boro ga hima ka dira Irkoy hugoo ra kaj ti Irkoy hunantaa *Egilizoo, kaj ti hugoo ganjoo nda asaasoo kaj ga cimoo ga kay.¹⁶Kakaw sii a ra, Irkoy ganayanoo sirroo ga hanse ka beeri:

Irkoy na nga boŋ cebe gaaham ra,
nga *Hundoo yadda kaj a ga šerre,
a bangandi almalaykayar se.
A waazandi dumiyani se,
adujnja ra a naanayandi,
a zandi ka huru daržaa ra.

Hawgay cawandikaw taariharkay ga

4¹Irkoy *Hundoo ga nee kaaray kaj alwaati koraway ra boroyaŋ ga ngi boŋ moorandi naanaa ka denji darga lakkalyan ga, i ga haŋajer ganjey cawandianey se,²kajyan ti almunaſiki nda taariharkaw, biney ga kogu ma nee haya kaj guuru konna ciray ka žeeri tee i ga.³I ga nee kaj boro masi hiiji, ḥaayanyan goo no kaj i ga nee boro mas'i ḥaa, ka gar hayayaŋ no kaj Irkoy n'i taka ganakey se kaj ga cimoo bay hala i m'i ḥaa ka albarka tee.⁴Haya kul kaj Irkoy n'a taka ga boori, haya kul sii no kaj boro ga hima ka wanji a, a ma ḥandi de nda albarka danjan,⁵zama Irkoy meešennoo nda Irkoy ḥaayayyan g'a henanandi.

Isa Almasihu goykaw henna

⁶Nda n'ga hayey wey daj ir armey jine, n'ga tee *Almasihu Isa goykaw henna kaj ga huna nda naanaa šenney nda cawayan boryaa kaj ni hanga a nda cimi.⁷Fay nda fillawey kaj si henan kaj borey kaj si hunbur Irkoy g'i har. Ni boŋ gaabandi Irkoy ganayan ga.⁸Gaaham feeriyan goo nda nafaw kayna^a, Irkoy hunburay binde goo nda nafaw nongu kul here, allaahidu goo a ra sohđa hunaroo se, allaahidu goo a ra hunaroo kaj goo kaa se.⁹Šennoo woo, šenni hakiikante no, boro ga hima ka naanay timmante daj a ga.¹⁰Woo ti addaliloo kaj se ir ga fara ka tangam, zama ir ga naata Irkoy hunantaa ra kaj ti adamizey kul Hallasikaa, waaniwaani ganakey.¹¹Hayey wey ka borey yaamar m'i cawandi.

¹²Boro kul masi donda ni, ni zankataraa maaganda se. Tee ganakey se boro kaj i m'a guna ka tee, šenni ra, nda teegoy ra, nda baji ra, nda naanayyan ra, nda henanyan ra.¹³Hala ay ga kaa, ma gaabandi ka Irkoy meešennoo caw borey jine, ma borey hoyray, ma cawandi.¹⁴Masi donda *anneemaa nooyanoo kaj n'duu a, a nondi ma ne annabi šenni bande nda boro beerey margaroo kaj na ngi kabey fur ni

^a4.8 «kayna», Grek šenni ra, almaganaa faa ti «waati kayna se».

ga.¹⁵ Huga nda hayey wey, ni kul noo goyoo se, nga ra ni koyjineyanoo ga henan borey kul se.¹⁶ Lakkal daŋ ni boŋ se nda ni cawandiyano se. Gaabandi hayey wey ga, zama nda n'ga woo tee, n'ga ni hunday nda borey kaŋ ga hanjajer ma ne hallasi.

Boro žeeney nda soogey dii takaa

5¹ Masi zahā aru žeena ga, a hoyray sanda ni baaba. Arusoogey, m'i hoyray sanda armayaŋ,² woy žeeney, m'i hoyray sanda jaa, woysogey, m'i hoyray sanda woyme nda taka kaŋ ga hanse ka henan.

Woyey kaŋ kurjey buu dii takaa

³ Ma woyey kaŋ kurjey buu beerandi, maanaa wey kaŋ sii nda faabakaw kul.⁴ Amma nda izeyaŋ wala haamayaŋ goo woy kaŋ kurjoo buu se, i ma ngi ganayanoo cebe nda teegoy henna teeyan ngi hugoo borey se jina, i ma teegoy henney bana kaŋ ngi hayragey n'i tee i se, zama woo ti haya kaŋ ga kan Irkoy se.⁵ Woy kaŋ kurjoo buu kaŋ nda cimi a cindi nga hinne, nga, a ga naata Irkoy ga, a ga gaabandi Irkoy bijjnayyan nda Irkoy ɣaarayyan ga cijin nda zaari.⁶ Amma woy kaŋ kurjoo buu kaŋ ga hanga nga bine-ibaayoo, a buu, ba kaŋ se a ga hunu.⁷ I yaamar nda hayey wey hala i ma tee boroyaŋ kaŋ ga laybu sii.⁸ Boro kaŋ si lakkal daŋ nga borey se, waaniwaani nga hugoo borey, boraan na naanaa yankar, a jaase boro kaŋ si naanay Irkoy.

⁹ Hala woy kaŋ kurjoo buu ga hantumandi woyey kaŋ kurjey buu kaddaasoo ga faabayan se, kala a ma tee woy kaŋ sii jiiri woydu (60) se ganda, a mana tee wande kala kurje folloku se.¹⁰ A ma bara nda seedetaray nga teegoy henney maaganda se, a na zankayaŋ biiri, a na yaw zumandi, a na Irkoy boro henanantey cewey jumay, a na borey kaŋ ga zarabi faaba, a na teegoy henna dumi kul tee.

¹¹ Amma woysogey kaŋ kurjey buu, masi yadda ka maajney hantum, zama waati kaŋ i tun ka hanga ngi ibaayey bande ka *Almasihu naŋ, i ga baa ngi ma hiiji.¹² I ga citandi, zama i na ngi allaahidu jinaa yankar.¹³ Koyne mo i sii nda goy, i ga sintin ka huru ka fatta hugey ra. Man'ti i mma tee boroyaŋ kaŋ sii nda goy hinne, i mma tee albuddakaw ka ngi mijney daŋ haya kul ra, i ga hayayaŋ har kaŋ si harandi.¹⁴ Adiši, ay ga baa woysogey kaŋ kurjey buu ma hiiji. I ma duu zankayaŋ, i ma ngi hugey juwal, i masi iberoo noo fondo kul a ma haya futu har,¹⁵ zama za sohō da affooyaŋ bere ka hanga Ibilisi bande.¹⁶ Nda ganakaw woy goo nda nga borey ra woyyaŋ kaŋ kurjey buu, a ma huga nda ey, i masi tee *Egilizoo ga jeraw, hala Egilizoo ma duu ka huga nda wey kaŋ kurjey buu i sii nda faabakaw.

Egilizoo boro beerey dii takaa

¹⁷ *Egilizoo boro beerey kaŋ ga jinehuntaray henna tee ga hima nda ka duu beeray hinka, waaniwaani wey kaŋ Irkoy meešennoo haryanoo nda nga cawandiyano goyoo ra i ga taabi,¹⁸ zama *Citaaboo nee: «Masi heejoo mijnoo haw kaŋ goo ma taasoo musay.»^b Koyne mo: «Goykaw ga hima nda nga banaa.»^c ¹⁹ Seedetaray futu kaŋ harandi Egilizoo boro beeri ga, masi yadda a ga nda man'ti seede hinka wala ihinza ka fatta.²⁰ Borey kaŋ ga hunu zunubu ra, citi i ga borey kul jine, hala borey jerey mo ma hunbur.

²¹ Ay g'a šendandi ni ga Irkoy jine, nda Almasihu Isa jine, nda almalayka suubantey jine, ma hayey wey dii, masi borey bisandi cere, masi baa affoo ka bisa

^b5.18 Alhukumoo 25.4; Korent borey bataga 1na 9.9.

^c5.18 Matiyu 10.10; Luka 10.7.

affoo. ²²Masi cahā ka ni kabey fur boro kul ga^d k'a dañ goy ra, masi huru zunubu waaney ra. Gaabandi ni boñ henanandiyan ga.

²³Masi hari de hañ koyne, ma *alaneb hari moora kayna hañ ni borkotoo nda ni wirci buuney kañ ga koy ka kaa maaganda se.

²⁴Boro fooyaj zunubey ga kaaray borey se za i mana ciitandi. Affooyañ waney si kaaray borey se kala waati banda ga. ²⁵Takaa din da teegoy henney ga kaaray borey se. Wey mo kaj boro si dii ey sohō da si hin ka cindi tuguyan ra.

6 ¹Borey kul kañ goo bajnataray, i ma ngi koyey dii sanda boroyañ kañ ga hima nda beeray beeri, hala Irkoy maajoo nda cawandoo masi wowandi. ²Bajney kañ koyey ti ganakaw, i masi armataraa tee kobay ka ngi koyey kaynandi. I ma goy i se ka tonton, zama borey kañ bajney goyoo g'i nafa man'ti kala ganakaw nda baakaw.

Hayey wey ka borey cawandi m'i hoyray.

Hayaa kañ ti taari almaanoo nda alman cimoo

³Boro kañ na cawandian tana cawandi, ka gar a si sawa nda ir Koyoo Isa *Almasihu šenney kañ ti cimoo nda cawandianoo kañ ga koy Irkoy ganayanoo bande, ⁴bora too nda bolsay, a si haya kul bay. Kakaw nda šenni cendiyan wirci bara a ga kañ ra canseyan, nda yenje, nda wowyane, nda tuume futawey ga hun, ⁵nda kakaw yaadawey kañ si ben kañ goo boro lakkal futawey nda cere game, cimi sii i kone. I ga hongu kañ Irkoy ganayan man'ti kala alman duuyan fondo.

⁶Cimi no Irkoy ganayan man'ti kala alman beeri nda boro ga wakkal. ⁷Ir mana kate haya kul adujna ra, ir si hin ka haya kul mo ka koy. ⁸Adiši nda ir goo nda haya kañ ir g'a ñaa nda haya kañ nda ir ga daabu, a ga hima k'ir wasa. ⁹Borey kañ ga baa ngi ma tee almankoyni, i ga kañ annešayan nda kumsay ra, nda boonay dargante laala booboo kañ ga adamizey kanjandi halaciyen nda dereyan ra, ¹⁰zama nooru bajoo, nga ti haya laala dumi kul linjoo. Boro fooyaj kañ na ngi bon noo a se, i mooru naanaa, i na ngi hundey too nda marayyan boobo.

Yaamaroo kañ nondi Timote hunday se

¹¹Amma ni, he Irkoy bora, zuru hayey wey se, hanga šerretaray, nda Irkoy ganayan, nda naanayyan, nda baji, nda mujeyan, nda bineyaynay bande. ¹²Naanaa tangam henna tangam, hunayan abadantaa dii kañ se ni ciyandi. N'na seedetaray henna tee seede booboo jine. ¹³Ay ga [ni] yaamar Irkoy jine kañ ga hundi dañ haya kul ra nda *Almasihu Isa jine kañ na seedetaray henna tee Pons *Pilat jine, ¹⁴ma gaabu yaamaroo ga bila ūibbi, bila laybu hala ir Koyoo Isa Almasihu bangayyanoo ga.

¹⁵Irkoy ti Gomnikoyoo, nga hinne ti Gaabikoyoo,
nga ti kokoyey Kokoyoo, nga ti koyey Koyoo,
a ga Isa kaayanoo bayrandi alwaatoo kañ kayandi ra.

¹⁶Nga kañ hinne ka si buu,
a ga goro gaay ra kañ do boro kul si hin ka too,
boro kul mana bay ka dii a, i si hin ka dii a mo.
Beeray nda hini abadante ma bara a ga. Amin.

¹⁷Borey yaamar kañ ti zamanoo woo almankoyney, i masi tee bolsanteyan, i masi ngi naataa dañ alman ra kañ si cindi. I ma ngi naataa dañ Irkoy ra kañ ga haya kul noo ir se nda boboyan hala ir ma daame a ra. ¹⁸I ma haya henna tee, i ma tee almankoyni teegoy henna ra, i ma noo, i ma tee kabedoonayañ. ¹⁹Woo ra i ga asasuu henna tee suba se ka duu hunayan cimoo.

^d5.22 Maanaa: *Egilizoo ra, nda i na boro dañ jere ga goy se, i mma kabe fur a ga ka gaara a se jina a ma gorandi goyoo ra.

²⁰ He Timote, gaabu talfoo ga ka ni boŋ marga šenni yaadawey ga kaŋ si henan, nda taari bayraa kakawey ga. ²¹ Boro fooyan nee kaŋ ngi duu bayraa woo. I dere, i na naanaa naŋ. Irkoy *anneemaa ma bara war bande.